

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TRONG VIỆC DẠY VÀ HỌC NGOẠI NGỮ TRONG THỜI KÌ 4.0

Luu Ngọc Bảo

Trường Đại học Vinh

Email: luubao686@gmail.com

Tóm tắt: Cuộc cách mạng khoa học công nghệ 4.0 đang phát triển mạnh mẽ đã đem lại cho ngành giáo dục nói chung và việc giảng dạy ngoại ngữ nói riêng ở Việt Nam những thành tựu và thách thức mới. Qua đó, đòi hỏi những nỗ lực hết mình của ngành để theo kịp thời đại và cùng tham gia vào quá trình công nghệ thông tin (CNTT) và kinh tế tri thức. Để làm rõ vấn đề đó, bài viết đề xuất việc ứng dụng công nghệ thông tin trong việc dạy ngoại ngữ trong thời kì 4.0.

Từ khóa: Cách mạng khoa học công nghệ, ngoại ngữ, giáo dục.

Nhận bài: 03/08/2021; Phản biện: 07/08/2021; Duyệt đăng: 10/08/2021.

1. Mở đầu

Theo thống kê năm 2020, ở nước ta hiện nay khoảng 68,17 triệu người dùng Internet, chiếm 70% dân số, cao hơn mức trung bình 46,64% của thế giới, nằm trong những quốc gia và vùng lãnh thổ có số lượng người dùng Internet cao nhất tại Châu Á (Digital Vietnam 2020). Công nghệ thông tin (CNTT) được ứng dụng có hiệu quả trong nghiên cứu khoa học, trong sản xuất, giáo dục, đào tạo và các hoạt động chính trị, xã hội khác. Trong giáo dục - đào tạo, việc áp dụng công nghệ thông tin đóng vai trò vô cùng cần thiết, nổi bật là phương pháp dạy học từ xa đã được đưa vào giảng dạy trước tình hình dịch bệnh Covid-19, càng cho thấy vai trò và tầm quan trọng của nó. Bên cạnh đó, trong bối cảnh hội nhập quốc tế, Việt Nam nói chung và ngành giáo dục - đào tạo nói riêng cũng không thể nằm ngoài xu thế chung của thế giới, đặc biệt trong việc dạy và học ngoại ngữ. Bởi ngoại ngữ đóng vai trò vô cùng cần thiết; trong giai đoạn đẩy mạnh hội nhập quốc tế sâu rộng như hiện nay, việc vận dụng thành quả của khoa học công nghệ giúp rút ngắn rào cản ngôn ngữ, tạo ra môi trường học ngoại ngữ thông minh, tạo nhiều động lực và hứng thú cho người học.

2. Nội dung nghiên cứu:

2.1. Khái niệm cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0

Thuật ngữ "Cách mạng công nghiệp (CMCN) lần thứ tư" đã được áp dụng cho sự phát triển công nghệ quan trọng một vài lần trong 75 năm qua, và là đề thảo luận về học thuật.

Năm 2013, một từ khóa mới là "Công nghiệp 4.0" (Industrie 4.0) bắt đầu nổi lên xuất phát từ một báo cáo

của chính phủ Đức để cập đến cụm từ này nhằm nói tới chiến lược công nghệ cao, điện toán hóa ngành sản xuất mà không cần sự tham gia của con người.

Cụ thể, đây là "một cụm thuật ngữ cho các công nghệ và khái niệm của tổ chức trong chuỗi giá trị" đi cùng với các hệ thống vật lý trong không gian ảo, Internet kết nối vạn vật (IoT) và Internet của các dịch vụ (IoS).

Hiện nay, Công nghiệp 4.0 đã vượt ra khỏi khuôn khổ dự án của Đức với sự tham gia của nhiều nước và trở thành một phần quan trọng của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Bản chất của CMCN lần thứ 4 là dựa trên nền tảng công nghệ số và tích hợp tất cả các công nghệ thông minh để tối ưu hóa quy trình, phương thức sản xuất; nhấn mạnh những công nghệ đang và sẽ có tác động lớn nhất là công nghệ in 3D, công nghệ sinh học, công nghệ vật liệu mới, công nghệ tự động hóa, người máy,...

Công nghiệp 4.0 tạo điều kiện thuận lợi cho việc tạo ra các "nhà máy thông minh" hay "nhà máy số". Trong các nhà máy thông minh này, các hệ thống vật lý không gian ảo sẽ giám sát các quá trình vật lý, tạo ra một bản sao ảo của thế giới vật lý. Với IoT, các hệ thống vật lý không gian ảo này tương tác với nhau và với con người theo thời gian thực, và thông qua IoS thì người dùng sẽ được tham gia vào chuỗi giá trị thông qua việc sử dụng các dịch vụ này.

2.2. Tầm quan trọng của công nghệ thông tin trong dạy học ngoại ngữ

Tạo hứng thú khi học ngoại ngữ

Với sự phát triển của khoa học - kỹ thuật, nhiều phương tiện hỗ trợ dạy học ra đời, đã mang lại hiệu

quả, giúp giáo viên có thể định hướng học sinh tiếp cận với nguồn tri thức phong phú, dễ hiểu nhất. Từ việc lên lớp bằng giáo án điện tử, dạy học bằng trình chiếu trên màn hình (PowerPoint), những năm gần đây còn xuất hiện thêm những thiết bị công nghệ dạy học hiện đại như bảng điện tử thông minh, sách giáo khoa điện tử, phần mềm thiết kế bài giảng...

Trong đó, với môn ngoại ngữ cũng đã có nhiều thay đổi trong cách dạy và học giúp cho giáo viên và học sinh tiếp cận dễ hơn với các phương pháp mới tiên tiến. Nghiên cứu, tìm ra các giải pháp nhằm đưa các ứng dụng của mạng xã hội vào quá trình đào tạo, biến quá trình học tập không chỉ bó gọn trong bốn bức tường của lớp học. Việc ứng dụng CNTT vào quá trình giảng dạy nhằm nâng cao tính tự chủ và động cơ học tập của học sinh, sinh viên; và đặc biệt mở rộng khả năng tương tác của người học.

Ứng dụng CNTT làm cho giờ học trở nên sống động hơn khi học sinh được thấy hình ảnh, phim ảnh, âm thanh chất lượng. Ứng dụng CNTT trong giờ học giúp học sinh có cơ hội thực hành nghe nói nhiều hơn, từ đó rèn luyện kỹ năng nghe-nói-đọc-viết cho các học sinh, tạo cho các học sinh có phản ứng nhanh nhạy, tự tin hơn, và có hứng thú học tập hơn.

Phát triển kỹ năng giao tiếp đồng đều

Việc ứng dụng CNTT vào dạy học ngoại ngữ giúp giáo viên tổng hợp, cung cấp thông tin đa dạng. Thông qua nhiều kênh giao tiếp để giúp người học phát triển các kỹ năng giao tiếp đồng đều hơn. Hơn nữa còn giúp tiết kiệm thời gian quý báu trong những giờ lên lớp. Học viên có thêm nhiều thời gian để luyện tập, thảo luận, tương tác với giáo viên. Góp phần tạo ra môi trường giao tiếp tự nhiên trong lớp học. Xóa bỏ sự nhàm chán giữa những con chữ khô khan. Gỡ bỏ áp lực với những quy tắc ngữ pháp khó nhai. Đồng thời, giúp học sinh tự tin, chủ động, mạnh dạn và tích cực tham gia vào các hoạt động giảng dạy của giáo viên. Đây thực sự là phương pháp giáo dục hiện đại "lấy người học làm trung tâm, thỏa mãn nhu cầu học và tối ưu hóa từng cá thể người học", qua đó đạt mục tiêu học tốt môn ngoại ngữ, phát triển song song các kỹ năng nghe-nói-đọc-viết.

CNTT trong đó có máy tính nối mạng Internet là kho dữ liệu khổng lồ phục vụ cho việc giảng dạy, giúp giáo viên và học sinh chia sẻ thông tin, tăng thời gian tự học, tự giải quyết vấn đề.

Việc ứng dụng CNTT tạo ra môi trường học tiếng tự nhiên, tạo điều kiện cho học sinh tiếp cận với lời nói chuẩn xác của người bản ngữ, hỗ trợ cho quá trình dạy học thêm hấp dẫn, đạt hiệu quả cao, giúp học sinh có

kiến thức kỹ năng giao tiếp với bạn bè, thầy cô, với người ngoại quốc trong và ngoài giờ học.

Tăng chất lượng nội dung bài giảng

Với sự hỗ trợ của phần mềm và thiết bị này, giáo viên đã nâng cao chất lượng chuyên môn, rút ngắn thời gian thiết kế giáo án, phát huy hiệu quả công tác giảng dạy, xây dựng được nhiều hoạt động tương tác trên lớp, hỗ trợ và kiểm soát tốt hơn học sinh của mình, tối ưu hóa khả năng của từng học sinh. Bên cạnh đó, CNTT giúp giáo viên thiết kế những bài giảng độc đáo, mới lạ, có tính sáng tạo cao. Giáo viên nên tích hợp đa phương tiện như hình ảnh, video, các đoạn hội thoại,... để làm tăng chất lượng nội dung bài giảng. Nhờ đó, học sinh có thể phát triển toàn diện cả bốn kỹ năng nghe, nói, đọc, viết và kích thích tư duy ngôn ngữ của các em.

Việc ứng dụng CNTT trong dạy và học ngoại ngữ giúp giáo viên có cơ hội rèn luyện kỹ năng nghe, nói, khả năng diễn đạt Ngoại ngữ, khắc phục những hạn chế về ngữ âm, trọng âm, ngữ điệu và là động lực để giáo viên cố gắng vươn lên.

Khi ứng dụng CNTT trong giảng dạy khiến cho bài giảng của giáo viên luôn uyển chuyển, linh hoạt, thúc đẩy sự tương tác giữa người dạy và người học.

Khi ứng dụng CNTT vào giảng dạy ngoại ngữ ở mọi cấp học, học sinh sẽ được làm quen với các thiết bị hiện đại như: máy tính, máy chiếu, đầu VCD, DVD,... Điều này giúp học sinh dễ dàng tiếp cận với thế giới công nghệ, bắt kịp xu hướng thời đại và có sự chuẩn bị tốt nhất cho công việc của các em sau này.

Hơn nữa, CNTT còn giúp thầy và trò tiếp cận nhanh chóng và hiệu quả với những nguồn tài liệu vô cùng phong phú trên internet. Giáo viên có thể bồi dưỡng kiến thức chuyên môn, nâng cao năng lực giảng dạy của bản thân. Từ đó, hỗ trợ học sinh tốt hơn về cách phát âm, cấu trúc ngữ pháp,...

So với phương pháp giáo dục truyền thống thì giáo dục ngoại ngữ bằng ứng dụng CNTT giúp tăng sự tương tác giữa giáo viên và học sinh. CNTT giúp thời gian giảng dạy được rút ngắn đáng kể, nhờ đó giáo viên và học sinh có thêm thời gian để đặt câu hỏi, tham gia các hoạt động thảo luận,...

2.3. Nâng cao chất lượng trong việc ứng dụng CNTT vào dạy học ngoại ngữ

Để việc ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học ngoại ngữ đạt được hiệu quả cao cần thiết thực hiện các biện pháp sau:

2.3.1. Đối với nhà trường

- Cần có những nghiên cứu tác động của cuộc CMCN 4.0 đến lĩnh vực đào tạo nói chung và giảng dạy

ngoại ngữ nói riêng, từ đó tạo sự thay đổi nhận thức cũng như cách tiếp cận phù hợp về phương thức giảng dạy ngoại ngữ

- Cần có kế hoạch đầu tư vào hạ tầng công nghệ tiên tiến, phục vụ cho việc giảng dạy.

- Nghiên cứu và triển khai một số xu thế ứng dụng công nghệ đang được ứng dụng phổ biến trên thế giới, đáp ứng đầy đủ nhu cầu và mục đích của người học, phục vụ hiệu quả hoạt động dạy và học ngoại ngữ nhằm thay đổi phương pháp dạy và học ngoại ngữ, tận dụng những tiến bộ công nghệ sẵn có để đáp ứng yêu cầu của người học nói chung, người học ngoại ngữ nói riêng. Cụ thể, các trường có thể kết hợp mở rộng, các khóa học trực tuyến mở, công nghệ di động, công nghệ thực tế ảo, công nghệ thực tế ảo tăng cường...

2.3.2. Đối với giáo viên

Người giáo viên cần phải:

+ Không ngừng nghiên cứu, học hỏi, nâng cao trình độ và chủ động ứng dụng các thành tựu của CMCN 4.0 vào hoạt động giảng dạy. Đội ngũ giáo viên cần nghiên cứu tìm kiếm các cách thức giảng dạy ảo bằng công nghệ, tổ chức các lớp dạy trực tuyến, tổ chức mô hình học di động...

+ Chuẩn bị giáo án kết hợp với phương pháp dạy học rõ ràng, chi tiết kết hợp phương pháp dạy học hiện đại.

+ Khuyến khích học sinh tự tìm kiếm tài liệu học tập, tham gia vào công tác soạn bài cùng giáo viên.

+ Tăng cường áp dụng các hoạt động trên lớp, giúp học sinh có cơ hội tiếp cận và thực hành CNTT.

+ Tăng cường tham khảo tài liệu, giáo án điện tử từ những nguồn mở trên internet.

+ Thay đổi phương pháp dạy học, khơi gợi hứng thú học tập của học sinh.

2.3.3. Đối với học sinh

Để công tác áp dụng công nghệ thông tin trong dạy học ngoại ngữ đạt hiệu quả, học sinh cần:

+ Nắm rõ kiến thức bài cũ, làm bài tập đầy đủ, chuẩn bị kỹ lưỡng cho nội dung bài mới.

+ Có đầy đủ tài liệu học tập theo nội dung chương trình học.

+ Tích cực học tập, tham gia trao đổi bài cùng giáo viên và bạn bè.

+ Nâng cao tinh thần tự học, chủ động trong việc học tập.

+ Tích cực tìm kiếm tài liệu học tập thông qua các website dạy học ngoại ngữ.

+ Tăng cường khả năng phát âm chuẩn, nói, nghe,... thông qua các đoạn video, đoạn hội thoại trên các kênh truyền hình dạy ngoại ngữ, Youtube,...

+ Rèn luyện khả năng tư duy bằng ngoại ngữ.

+ Tải và sử dụng các phần mềm ứng dụng hỗ trợ học ngoại ngữ.

3. Kết luận

Cuộc cách mạng khoa học công nghệ đang phát triển mạnh mẽ đã đem lại việc giảng dạy ngoại ngữ ở Việt Nam những thách thức mới, đòi hỏi những nỗ lực hết mình để theo kịp thời đại và để có thể tham gia vào quá trình hiện đại hóa toàn cầu. Nhờ có CNTT mà công cụ giảng dạy hiện đại này đang trở nên ngày càng đa dạng và dễ sử dụng hơn. Tuy nhiên, điều thật sự cần để tối ưu hóa quá trình học tập hiện đại này là sự thay đổi tư duy về phương pháp học kiểu mới của giáo viên và người học. □

Tài liệu tham khảo

- [1]. Bộ GD&ĐT, *Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ CNTT năm học 2019-2020*, Bộ GD&ĐT ban hành 30/8/2019
- [2]. Nguyễn Văn Long (2009), *Thuận lợi, khó khăn và giải pháp trong việc ứng dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy ngoại ngữ*, Tạp chí Khoa học và Công nghệ - Đại học Đà Nẵng, 128.
- [3]. www.giaoduc.net.vn
- [4]. <https://datareportal.com/reports/digital-2020-vietnam>

Applying information technology in teaching and learning foreign languages in the 4.0 era

Luu Ngoc Bao

Vinh University

Email: luubao686@gmail.com

Abstract: The speedy growth of science and technology revolution 4.0 has presented some new achievements as well as challenges to the whole education in general and foreign language teaching in particular in Vietnam. Accordingly, desperate efforts should be made to keep up with such continual innovation and create proactive participation in the process of information technology (IT) and intellectual economy. For issue clarification, the article proposes the application of information technology in foreign language teaching in the 4.0 period.

Keywords: Revolution of science and technology, foreign languages, education